

Sanat Tarihi Öğretiminde Gösteri Yöntemi İle Gezi- Gözlem Yönteminin Bilginin Kalıcılığı Açısından Karşılaştırılması-(Eski Malatya Ulu Cami Örneği)

Comparison of Demonstration Method And Field Trips
Method in Teaching Art History in Terms of Retention of
Knowledge (The Case of Ulu Cami in Ancient Malatya)

Yüksel GÖĞEBAKAN

*İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
Malatya-Türkiye*

ÖZET

Eğitim –Öğretim sistemi içerisinde bilginin verilme biçiminin önemi tartışmasız bir durum arz etmektedir. Bilginin öğrencilere verilme biçimi, bilginin kalıcılığı sorununu da beraberinde getirmektedir. Eğitim ve öğretimin kalitesi açısından, amaç, öğrencilerde bilginin daha kalıcı olmasını sağlamaktır. Bundan dolayı da bilginin kalıcılığını sağlamak için, birçok öğretim yöntemleri geliştirilmiştir. Bu çalışmada sanat tarihi öğretiminde kullanılan iki yöntemin (sunu-gösteri yöntemi (demonstrasyon) ve gezi-gözlem yöntemi) bilginin kalıcılığı açısından mukayesesi yapılmıştır. Bu kapsamda Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü üçüncü sınıf öğrencilerine Eski Malatya Ulu Camisi sunu ve gezi-gözlem yöntemi uygulanarak tanıtılmıştır. Yapılan ön test ve son testlerle de bilginin kalıcılığı ve sözü geçen iki uygulamanın bu kalıcılığa etkisinin farkı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Tarihi, Sunu, Gezi-Gözlem, Sanat Tarihi Öğretimi

ABSTRACT

The importance of the way of presenting the knowledge during education-instruction process is beyond discussion. The way knowledge is conveyed to the students raises the problem of retention of knowledge. In terms of the quality of the education and instruction process, the purpose is to have students retain the knowledge longer. Therefore, several instructional methods have been

developed to ensure the long-term retention of knowledge. In this study, two methods used in teaching art history, presentation-demonstration method and field trips method, were compared in terms of retention of knowledge. In this respect, the third graders studying at the Department of Teaching Fine Arts in the Faculty of Education at Malatya İnönü University were introduced the Ulu Cami (Great Mosque) in Ancient Malatya using presentation and field trips methods. Pre-test and post-tests were administered on students in order to determine the retention of knowledge and the difference between two methods in their contribution to this retention.

Keywords: Art History, Presentation, Field-trip and direct observation, Teaching Art History

SUMMARY

Purpose

In this study, the methods of presentation-demonstration and field trips were compared in terms of retention of knowledge in teaching art history. The main purpose of the study is to find out which method serves better to the objectives of the lesson, as well as which method produces more successful results. It was intended to determine the effect of the independent variables on dependent variable put forward in teaching art history. In order to determine this effect, an activity plan was used which included the introduction of Ulu Cami (Great Mosque) in Ancient Malatya, one of the unique works by the Seljuks of Anatolia. This informative activity plan was administered on the third graders studying at both day and evening programs of the department of teaching fine arts in the Faculty of Education at Malatya İnönü University.

Method

This study was conducted by using control group pre-test-post-test design to be able to compare the the methods of demonstration and field trips in terms of retention of knowledge in teaching art history. The experimental process was conducted by the researcher alone using the activity plan developed by him. In order to collect data for the study, first an achievement test with thirteen items developed by the researcher in line with the lesson objectives was given to both experiment and control groups as pre-test form. The experimental process followed the pre-test. Accordingly, the students in

the control group were taught the lesson in the classroom using the visuals and documents prepared. The students in experiment group, however, were taken to the Ulu Cami (Great Mosque) in Ancient Malatya and the lesson was taught with the students directly observing the architecture. Next the same achievement test given as the pretest was repeated as the post-test, allowing a comparison of the participants' behaviors regarding the dependent variable before and after the experimental process. The difference of the level of knowledge between both groups and the retention of the knowledge observed following the application of the activity plans on both groups were tested statistically using the results obtained after both pretest and posttest.

Findings

The results of the pretest which was given prior to the application of the activity plan in order to measure the level of pre-existing knowledge of the participants about the subject revealed that there was a significant difference between control and experiment groups in favor of the former one. This finding means that students in the control group had had more pre-existing knowledge about the subject before conducting the experiment process. The results from the post-test given after the application of the activity plan revealed no significant difference between the groups, as students in both groups obtained similar scores from the post-test. In another word, the significant difference in the pre-test in favor of control group disappeared in the post-test, which leads us to conclude that the field trips method used with the experiment group caused them obtain successful results in terms of comprehending and retaining the knowledge. A significant difference was observed between the scores obtained by the students in experiment group in pre-test and post-test. A significant difference was also observed between pre-test and post-test scores of the students in control group. These differences observed in both groups, however, are not proportional, with the difference for the experiment group higher than that observed in control group. This finding shows that the field trips method used in experiment group produced more successful results in teaching art history compared to the demonstration method used in control group.

Conclusion and Discussion

It is considered as a fundamental objective of any curricula to convey the knowledge in a comprehensible and retainable manner. Accordingly, several teaching methods are put forward in an effort to find the most useful one. A similar search for an effective method also poses a critical problem in teaching art history. The results of this study showed that the field trips method has an effective role in teaching art history in terms of both comprehending and retaining the knowledge. For every art history teacher to perform their teaching being aware of this fact and to involve such object-space visits intensively during their instruction will bring more profitable results.

1. GİRİŞ

Sanat tarihi, tarih koşullarından doğan maddi kültür eşyasını inceleyen bir bilimdir ve malzemesi onu ortaya çıkaran insandır. İnsanın elinden çıkmış olan sanat nesnesini inceler. Bundan dolayı da çok geniş bir alanı kaplamaktadır (Mülayim, 1994). Sanat tarihi alanı insanoğlunun geçmişten günümüze kadar yapmış olduğu sanat aktivitelerini kapsar (Gökay, 2005). Bir sanat eserinin, sanatçının ve o sanat eseri ile ilişkili öteki bilgilerin incelenmesi diye de tanımlanabilen sanat tarihini, insanlığın genel tarihi ile at başı götürmek, bu bilimin takip ettiği bir yoldur (Alakuş, 2005).

Sanat tarihi öğretiminde; eserin niteliği, sanat tarihsel açıdan temaları görme, ilk yapıldığı tarih, arkeolojik bulmacalar, sanat tarihini dramatize etme ve sanat tarihi hakkında okumaları saymak mümkündür. Hurwitz ve Day (1995) çocuklara yaş seviyelerine bağlı olarak uyarlanabilecek şu soruları önermektedirler: Mümkünse her bir eserin materyallerini ve sürecini tanımlayın. Her bir eserin kökenini ve sanatçısını belirtin. Sanat eserinin nerede yapıldığını ve şimdi nerede olduğunu söyleyin. Şu anda bu esere kimin sahiplik ettiğini tespit edin. Bu eserin hangi amaçla yapıldığını tartışarak bu eserin anlamını veya anlatımcı özelliğini yorumlayın. Bu eseri yapıldığı tarihlere göre emsalleriyle kıyaslayın.

Sanat Tarihi Öğretim Yöntemleri

XIX. yüzyılda, üniversitelerde sanat tarihi araştırmaları, birbirine yakın inceleme alanları ve hatta yöntemleriyle arkeoloji, antropoloji, klasik ve antik sanatlar gibi konuları kapsıyordu. Sanat öğretmenleri, bir boyutuyla tarih bilimleri içinde yer alan sanat tarihini kronolojik, tematik, biçimsel ve kıyaslamalı olarak öğretiyordu. Bu yaklaşımlar halen üniversitelerin bir çoğunda kullanılmaktadır. Oysa ki, kronolojik yöntemle sanat tarihi öğretimi, daha çok bir konu üzerindeki açıklamaları kapsayan pasif bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğrenciler isimleri, tarihleri ve ayrıntıları ezberlerler ve soru sorma şansları ise hemen hemen yok gibidir.

Genellikle, sanat tarihinin öğretildiği ikinci yöntem ise, diğer sanat disiplinleri ile (uygulama, sanat eleştirisi, estetik) sanat tarihini birleştirmektir. Bu yöntemde öğretmenler, sanat eserlerini (genellikle tıpkı basımları/röprodüksiyonları), öğrencileri tema için uygun sanat biçimini bulma yönünde motive etmek için kullanırlar (Artut, 2001). Sanat bireylerdeki becerikliliğin ortaya çıkarılmasına imkan sağladığı gibi aynı zamanda ortaya konulan durumun yansıtmasını da ister (Özsoy, 2003). Öğrenimin istenilen amaçlara ulaşması için öğretimle birlikte ele alınması gerekmektedir. Öğretim, kazanılması istenen bilgi ve becerileri kapsamaktadır. Zihinsel gelişim, yaş ve bireysel farklılıklara göre düzenlenmiş bir öğretim programı, alanların kendi özellikleri içinde düşünülmektedir. Bilgi ve beceriler, bu farklılıkları gözetken yanlarıyla hazırlanmış öğretim yoluyla kazandırılmaktadır (Türkdoğan, 1984). Sanat yalnız öğretmek olmadığı için kullanılan yöntemlerde farklı olabilmektedir. Günümüzün çağdaş sanat eğitimi ve öğretiminin çocuğu; yaratıcı düşünceye, analiz yapmaya, bir kavram elde etmeye, buluş yapmaya ve okuduğunu değerlendirmeye götürmek yönündedir. Bu uğraşları sırasında öğrenciyi destekleyen birtakım bilgileri ona kazandıran çalışmaları kapsamaktadır. Örneğin göz eğitimi, doğa incelenmesi, eser incelenmesi gibi. Yöntemin ana ilkesi; kişinin kendi kendine bir "seziş", bir "görüş", bir "anlayış" ortamında sanat alanından "bir kişilik" kazanmasını sağlamaktır (Türkdoğan, 1984). Sanat eğitiminin ders içeriğine ilişkin planlamanın yapılmasında ve hayata geçirilmesinde hangi metot ve materyaller kullanılarak öğretileceği sorusu, çok yönlü sanat eğitimi yöntemlerini gündeme

getirmiştir (Yolcu, 2004). Dört disiplinin (Sanat Tarihi, Uygulamalı Çalışmalar, Estetik, Eleştiri) birleştirilerek sunulması ve bu disiplinlerin birleştirilerek planlama şemalarının hazırlanması; bilişsel ve çözümsel açıdan yansıtmacı, estetik ve sanat tarihi gelişim evrelerinin ve bunların nasıl çözümleneceklerinin tartışmaya açılması uygulanacak yöntemlerin yararlılığını artıracaktır (Kırıoğlu ve Stokrocki, 1996).

Öğretmenin kendisinden beklenen başarıyı göstermesi, öğretim yöntem ve tekniklerini, öğretim ilkelerini, öğretim materyallerini kısaca tüm öğretim stratejilerini bilmesine ve uygulamasına bağlıdır. Öğretim Yöntemi: Amaçların gösterdiği davranışları öğrenciye en etkili biçimde kazandırmak için izlenen yolların genel adıdır. Yapılış şekline göre adlandırılırlar (Öztürk, 2007).

Bir eğitim faaliyetinde ilk yapılacak iş, "amaç"ların belirlenmesidir. Amaçların belirlenmesinden sonra yapılacak iş ise, bu amaçlara hangi program, ilke ve yöntemlerle ulaşılabileceğinin tespitidir. Amaçlara ulaştıracak programı, program geliştirme disiplini ortaya koyarken geliştirilen programın nasıl uygulanacağını ise öğretim ilke ve metodları ortaya koyar. Eğitim-öğretim ilkeleri, amaçların içinde gizlidir ve genel ifadesini de orada bulur (Ergün ve Özdaş, 1997). Her eğitim durumuna çare olabilecek tek bir yöntem yoktur. Yöntem, sınıf düzeyi, konu, amaç ve öğrencilerin psikolojik özelliklerine göre değişik olabilir. Her öğrenme durumu ve her ders için uygulanabilecek yöntem de farklı olabilir. Metodlar genel olarak belirlenebileceği gibi, her ders ve eğitim grupları için özel olarak da belirlenebilir. Bunlar her derse, konuya ve okul düzeyine göre farklı olabileceği gibi; bazı öğrencilerin bazı metodlarla daha iyi öğrendiği, bazı öğretmenlerin bazı metodları daha iyi kullandığı da bilinmektedir. Her öğretmen kendi metodunu kendi geliştirmelidir. Çünkü her metod, her ders ve konu için en uygun olmayabilir. Dersin amaç ve ilkeleri, aşağı yukarı o derste kullanılacak metodu da belirler (Ergün ve Özdaş, 1997).

Son yıllarda yaşanan değişimler uygulanan öğretim yöntemlerinde bazı değişikliklere neden olmuştur. Özellikle teknolojiye yaşanan gelişmeler her alanı olduğu gibi öğretim alanını da etkilemiştir. Meselâ, çocuk psikolojisindeki gelişmeler ve okulda okutulacak derslerin değişmesi, öğrenci merkezli veya ağırlıklı metodların geliştirilmesine neden

olmuştur. Aynı şekilde eğitim teknolojisinde, ders araç ve gereçlerindeki değişimler, bilgisayarın eğitim kurumlarına giderek daha etken olarak girmesi de öğretim ilke ve metodlarında bir dizi değişmelere neden olabilecektir. İyi bir yöntem, emek ve zamandan tasarruf sağlamalı; öğrencinin kişiliğine, gelişimine ve mantığa uygun olmalı; tekdüze olmamalı; öğrenciyi aktif hale getirmeli, motive etmeli, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilmeli, bireysel farklılıkları dikkate almalıdır (Ergün ve Özdaş, 1997). Öğrenme ortamları, öğrencilerin düşünce ve problem çözme becerilerini geliştirici nitelikte düzenlendiğinde, öğrenciler bilgiyi ezberlemek yerine zihinsel olarak anlamlandırarak bilgiyi içselleştirir ve kalıcı bilgi edinirler (Erden, 2007). Gerek sunu yöntemi gerekse gezi yöntemi hem öğrencilerin aktif olmaları hem de öğrencilerin tekdüzelikten kurtarılmaları açısından uygun yöntemler olarak dikkat çekmektedir. Nitekim Pragmatist Amerikan eğitim düşünürü John Dewey yaparak öğrenme (learning by doing) ilkesini esas almıştır (Binbaşıoğlu, 1995). Ona göre, hayat faaliyet demektir. Okulda, öğrencinin faal olmasına dayanan bir "aktif okul" olmalıdır. Öğrenci iş yaparak aktif olarak öğrenmelidir. Çünkü iş ya da etkinlikte, beş duyu birlikte çalıştığı için, kuvvetli yaşantılara dayalı kavram ve bilgiler kazanır. İş kişinin kavrayış yeteneğini artırır; özellikle el becerisini geliştirir (Binbaşıoğlu, 1995).

Gezi ve Gözlem Yöntemi; Doğadaki varlık(ları), olgu(ları), olay(ları) vb.; doğrudan doğruya veya görsel araçlar yoluyla planlı bir şekilde incelemek ve izlemektir. Öğrencilerle birlikte yapılacak programlı geziler öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarına beraberinde de almış oldukları bilgilerin daha kalıcı olmasına neden olacaktır. Eğitime yapılan en büyük eleştirilerden birisi, kapalı kapılar arkasında gerçek öğrenmeye yer vermeden yapılmasıdır. Öğrencilere gerçek dünyayı görme fırsatı veren gezi-gözlem yöntemi bu eleştiriye bir ölçüde karşılık almaktadır. Gezi-gözlem yöntemi basit bir ziyaretten ibaret olmayıp, öğrencilere ilk elden tecrübe sağlayarak onların çevrelerinin daha iyi öğrenmelerine, okul-çevre ilişkisini geliştirmelerine kısacası pek çok duyusunun gelişmesine katkı sağlamaktadır (Küçükahmet, 1997). Eğitim-öğretimde oldukça yararlı bir yöntem olan gezi-gözlem, varlık ve olayların kendi tabii ortamlarında plânlı ve amaçlı olarak incelenmesi demektir. Gözlem metodu eğitsel

amaçlı yapılmış olan ders gezileri olarak düşünülür. Çünkü çoğu kez öğrencileri fabrika, müze, kütüphane, çeşitli devlet kurumları, dağ, orman, göl gibi yerlere götürerek oralarda doğrudan gözlem yaptırılarak bilgi toplanabilir. Dışarıdan veya başka yerlerden getirilen nesnelerin sınıf ortamında incelenmesi de gözlem olarak değerlendirilir. Yeni eğitim programları öğretimin sınıf içerisinde olduğu kadar okul dışında da etkinlikler yoluyla devam ettirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu anlayıştan hareketle gezi-gözlem yöntemi sınıfta yapılan etkinliklerin hayatla bağlantısını kurarak bireyin olayları mukayeseli bir şekilde kavramasına katkı sağlar (Ocak, 2007).

Eğitmcilerin ortak kanısı şudur ki öğretimde fazla duyuyu etkileyen metod daha iyi bir metoddur (Açıkgöz, 2007; Küçükahmet, 1997). Yapılacak gözlemlerin öğrencilerin daha fazla duyusuna hitap etmesi sağlanmalıdır. Bu itibarla -metodun adı gözlem olmasına rağmen- göz yanında başka duyularla da bilgi sağlanmaya çalışılmalı; göze, kulağa, koku almaya ve dokunmaya yönelik gözlemlere de önem vermelidir. Daha çok duyuyu etkileyen gözlemin, gözlemcilerin daha fazla ilgisini çektiği ve daha kalıcı öğrenme yaşantısı sağladığı bilinmelidir. Gözlem yoluyla öğrenciler en sağlam ve unutulmayan bilgileri doğrudan doğruya nesnelere ve olaylardan elde ettikleri için olay ve nesnelere gerçek biçimleriyle doğru olarak öğrenirler.

Sunu ve Gösteri (Demonstrasyon=kısıtlı sunu) Yöntemi: Bir konu veya olayın öğrencilerin karşısında öğretmen tarafından açıklanarak ve gösterilerek öğretilmesidir. Daha çok sözel semboller aracılığıyla yapılan yöntemde öğrenilecek olanlar en son şekliyle öğrenciye sunulur (Açıkgöz, 2007). Öğretimde gösteri, hem görme hem de işitme duyularını harekete geçirerek sınıf içi iletişimi artırarak, bir takım teknik becerileri öğretmek, olgu ve olaylar arasındaki ilişkilere yönelik ilkeleri açıklamak amacıyla öğrencilerin önünde yapılan bir etkinliktir (Küçükahmet, 1997; Ocak, 2007). Bu yöntemde, öğretmen; deney, gösteri vb. etkinliği yapar, öğrenci bakarak ve izleyerek öğrenmeye çalışır. Bu yöntem genellikle olanakların kısıtlı olması halinde ve tehlikeli deneylerin yapılmasında uygulanır. Örneğin sunu kamerası altında canlı bir varlığı (böcek) incelemek.

1. 1. Araştırmanın Önemi:

Eğitim ve öğretimde kullanılan yöntemlerin temel amacı bilgisel açıdan öğrencileri daha iyi şekilde yetiştirmek ve bilgilerin daha fazla kalıcı olmasına gayret etmektir. Bunu yaparken de kullanılacak olan yöntem ve tekniklerin amaca uygun bir şekilde tercih edilmesi gerekmektedir. Bunun için de öğretmenlerin öğretimde kullanılan yöntemlerin hangisini nerede nasıl uygulayacağı konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekmektedir. Her alanda olduğu gibi sanat ve sanat tarihi alanında da farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması bilginin kavranması ve daha kalıcı olmasına imkan vermektedir. Bu çalışma kapsamında sanat tarihi öğretiminde kullanılacak iki yöntemin (Sunu-Gösteri ve Gezi-Gözlem) karşılaştırılması yapılarak, hangi yöntemin öğretim açısından amaca daha uygun olduğu ve hangi yöntemin uygulanmasında bilginin daha kalıcı olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Konunun işlenişi ve elde edilen verilerin, yöntemlerin başarısını ortaya koyması açısından yararları olacağı düşünülmektedir.

1. 2. Sayıtlar ve Sınırlılıklar

Bu çalışmanın sayıtları şunlardır:

Denekler, kendilerine sorulmuş olan soruları yanıtlarken gerçek bilgi durumlarını yansıtmışlardır. Mümkün olduğu kadar gruplar arasında eşit şartlar sağlanmaya çalışılmıştır.

Normal öğretim ve ikinci öğretim öğrencilerinin farkının ihmal edilebilecek oranda küçük olduğu varsayılmaktadır.

Araştırmanın sınırlılıkları açısından şunlar söylenebilir:

Araştırma 2007-2008 eğitim öğretim dönemi Aralık ayında Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim Öğretmenliği Programı üçüncü sınıf normal ve ikinci öğretim öğrencilerini kapsamaktadır.

Araştırma bulguları veri toplama aracı ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2. 1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü üçüncü sınıf normal ve ikinci öğretim öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışma yirmişerli iki gruptan oluşan kırk öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bunlardan normal öğretim öğrencileri kontrol grubunu, ikinci öğretim öğrencileri de deney grubunu oluşturmuştur.

2. 2. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Araştırmada veri toplamak amacıyla, her iki gruba sorulmak üzere, çoktan seçmeli on üç sorudan oluşan bir eriş testini hazırlanmıştır. Hazırlanan eriş testi ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Hazırlanan ön testin her iki gruba ait öğrencilere uygulanmasıyla, her iki grup öğrencilerinin hazır bulunuşlukları tespit edilmiştir. Ön test ve son test olarak hazırlanan eriş testi sorularında on üç adet soru kullanılmıştır. Kullanılan bu on üç sorunun yedi tanesi (1,2,3,5,6,10,12. sorular) bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik sorulardır. Bu sorularda öğrenciler sorulardaki ip uçlarından hareket ederek ve bilgiyi hatırlayarak zihindeki diğer bilgiler arasından seçip bildirirler. Bu sorular bilgisel (Mantıksal-Matematiksel) sorular olarak bireyin mantıksal düşünme, problemlere bilişsel çözümler üretme ve kavramlar arasındaki ilişki ya da örüntüleri ayırt etme, sınıflama, genelleme yapma, mantıksal bir formülle ifade etme, hesaplama, hipotez kurma, benzetme yapma gibi durumları kapsamaktadır. Eriş testinde kullanılan diğer altı soru (4,7,8,9,11,13. sorular) bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik sorulardır. Bu sorular görsel (Uzamsal) uzamsal düşünme ve şekil/uzay özelliklerini şekil ve grafiklerle ifade edebilme yeteneği, gördüğünü kavrama v.s durumları kapsamaktadır.

Denel İşlemler:

Araştırmada denel işlem basamakları açısından şu şekilde bir yol izlenmiştir: Kontrol ve deney grubuna Eski Malatya Ulu Camisi ile ilgili olarak araştırmacı tarafından hazırlanan eriş testi uygulanarak ilk etapta öğrencilerin konu ile ilgili bilgi seviyeleri ve gruplar arasındaki denklik düzeyi tespit edilmiştir. Kontrol grubuna (Sunu Yönteminin Uygulandığı Grup) ön test uygulandıktan sonra Eski Malatya Ulu Camisi hazırlanan slaytlarla, öğretmen merkezli öğretim yöntemi olan sunu-gösteri (demonstrasyon) yoluyla, öğrencilere anlatılmıştır. Burada soru-cevap ve düz anlatım yöntemleri uygulanmıştır. Deney grubu (Gezi-Gözlem Yönteminin Uygulandığı Grup) öğrencileri Eski Malatya Ulu Camisi'ne götürülmüştür. Burada önce öğrencilere ön test uygulanmıştır. Daha sonra Eski Malatya Ulu Camisi gezdirilerek tanıtılmış ve öğrenciler bilgilendirilmiştir. Burada her iki öğrenci grubuna da aynı bilgilerin verilmesine özellikle özen gösterilmiştir. Konunun derslikte ve mimari yapının içerisinde işlenmesinden bir hafta sonra her iki öğrenci grubuna bilginin kalıcılığını ölçmek için, ön test olarak sorulan sorular bu defa son test olarak uygulanmıştır. Bağımlı değişken üzerinde herhangi bir fark olup olmadığını karşılaştırmak için deney ve kontrol grupları karşılaştırılmıştır.

Çalışma kapsamında şu tür semboller kullanılmıştır:

Çalışmada deney grubuna (Gezi-Gözlem Grubu) D, kontrol grubuna (Sunu-Gösteri Grubu) K, deney grubunun ön test sorularına Öntest D, kontrol grubunun ön test sorularına Öntest K, deney grubunun son test sorularına Sontest D, kontrol grubunun son test sorularına Sontest K, deney grubunun bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlan ön test sorularına Bilön D, kontrol grubunun bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlan ön test sorularına Bilön K, deney grubunun bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorularına Görön D, kontrol grubunun bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorularına Görön K, deney grubunun bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlan son test sorularına Bilson D, kontrol grubunun

bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlan son test sorularına Bilson K, deney grubunun bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan son test sorularına Görson D, kontrol grubunun bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan son test soruları Görson K olarak belirtilmiştir.

2. 3. Verilerin Çözümlemesi:

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 11.5 programı ile t testi sonuçlarına göre yorumlanmıştır. Burada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen verilerin analizine gidilmiştir. Öğrenci gruplarının hazır bulunmuşlukları açısından bir farkın olup olmadığı, eğer böyle bir fark var ise bu farkın anlamlı olup olmadığı bulguların analizinde tespit edilmiştir. Öğrencilerin, bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorular ile bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorulara vermiş oldukları cevaplarda, ne gibi bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Konu her iki öğrenci grubuna anlatıldıktan sonra, bilginin kalıcılığını tespit etmeye yönelik yapılan son test sonucunda ne gibi farklılıkların olduğu ortaya çıkartılmıştır. Son test sonrasında deney ve kontrol grupları arasında ne kadar bir benzerliğin sağlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca son test sorularına verilen cevaplarda bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorular ile bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorulara verilen cevaplarda ne gibi benzerlikler ve farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge.1 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Sorularına Vermiş Oldukları Cevaplardan Almış Oldukları Puanların Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Öntest D	20	51,65	10,30725	-2,658	0,016
Öntest K	20	63,45	1.650.351		

P<0.05

Çizelge 1'e göre deney ve kontrol gruplarının birbirinin aynı olan ön test sorularına vermiş oldukları cevaplar açısından anlamlı bir fark görülmektedir. Buna göre her iki gruptaki öğrencilerin hazır bulunmuşluk düzeyleri açısından aynı olmadıklarını söylemek mümkündür. İki grup arasında oluşan bu farklılık kontrol grubu lehinde bir farklılıktır. Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ön test aşamasında deney grubunda bulunan öğrencilere göre, konuyla ilgili olarak daha fazla bir bilgi birikimine sahip oldukları söylenebilmektedir.

Çizelge.2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Sorularından Almış Oldukları Puanların Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Sontest D	20	79,25	1.547.791	-0,192	0,085
Sontest K	20	80,1	1.198.200		

p>0.05

Deney ve kontrol gruplarının son test sorularına vermiş oldukları cevaplara baktığımızda her iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Her iki grup öğrencilerinin vermiş oldukları cevaplarda bir paralellik görülmektedir. Ancak bu farksızlık aslında ayrı bir farkı ortaya koymaktadır. Çünkü ön test sorularına verilen cevaplarda kontrol grubu lehine anlamlı bir fark mevcuttu. Deney grubuna uygulanan öğretim programı sonrasında iki grup arasındaki farkın ortadan kalkmış olması uygulanan gezi-gözlem yöntemli öğretim programının başarısını ortaya koymaktadır.

Çizelge. 3 Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Sorularından Almış Oldukları Puanların Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Öntest D	20	51,65	10,30725	-6,074	0
Sontest D	20	79,25	15,47791		

p<0.05

Deney grubunun ön test ve son test sorularına vermiş oldukları cevaplara baktığımızda anlamlı fark bulunmuştur. Buna göre her iki teste verilen cevaplardaki farklılık aynı öğrencilerin almış oldukları bilgilerin bir hafta içerisinde kalıcılığının sağlanmasında başarılı olduklarını göstermektedir. Aritmetik ortalama farklılıkları bu farkın hiç de yabana atılmayacak kadar etkili olduğunu da ortaya koymaktadır. Uygulanan eğitim programı sonrasında gezi-gözlem yönteminin yararlı olduğu gözlenmektedir. Öğrencilerin kendi etkinliklerinin ve gözleme dayalı olarak yargıya varmalarının sonucunda başarı oranları da o ölçüde artmaktadır (Cin, 2007). Gezi-gözlem yönteminde öğrencinin aktif ve üretken olması başarının artmasını sağlamaktadır.

Çizelge.4 Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Sorularından Almış Oldukları Puanların Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Öntest K	20	63,45	16,50351	-4,503	0
Sontest K	20	80,1	11,982		

p<0.05

Kontrol grubunun ön test ve son test cevaplarını mukayese ettiğimizde her iki cevaplar arasında anlamlı bir fark gözlemlenmektedir. Grup içerisinde yer alan öğrencilerin ön test sorularından almış oldukları puanlar ile son test sorularından almış oldukları puanlar arasındaki farklılık kontrol grubuna uygulanan gösteri yönteminin bilginin kalıcılığı üzerindeki etkisi olarak düşünülebilir. Bilginin kalıcılığı açısından önemli bir sonuç olarak değerlendirilen kontrol grubunda ki bu değişim, deney grubuna göre daha azdır.

Çizelge.5 DeneY Grubunun, Bilişsel Hedeflerin Uygulama Basamağındaki Davranışları Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanların, Ön Test ve Son Test Açısından Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Görön D	20	22,7	9,58672	-6,467	0
Görson D	20	40,35	7,76141		

p<0.05

DeneY grubunda yer alan öğrencilerin, bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanmış olan sorulardan almış oldukları puanlar açısından anlamlı bir fark görülmektedir. Bu tip sorulara verilen cevapların doğruluğunda gözlenebilir bir değişim yaşanmaktadır. Bu sonuca göre de görselliğın gezi-gözlem yönteminde, bilginin kalıcılığı açısından, öğrenciler üzerinde oldukça etkili olduğunu görmek mümkündür.

Çizelge.6 Kontrol Grubunun Bilişsel Hedeflerin Uygulama Basamağındaki Davranışları Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanların Ön Test ve Son Test Açısından Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Görön K	20	25,65	12,80327	-5,44	0
Görson K	20	40	8,68756		

p<0.05

Kontrol grubu öğrencilerinin bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanmış olan sorulara vermiş oldukları cevaplarda, dolayısıyla almış oldukları puanlarda son test lehine anlamlı bir fark gözlenmektedir. Kontrol grubuna uygulanan gösteri yöntemli öğretim programının bilgi kalıcılığı açısından etkili olduğu görülmektedir.

Çizelge.7 Deney Grubunun Bilişsel Hedeflerin Bilgi Basamağındaki Davranışları
Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanlarının Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Bilön D	20	28,95	9,79514	-2,973	0,008
Bilson D	20	38,9	9,82424		

$p < 0.05$

Deney grubunun, bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik sorulardan almış oldukları puanlarda, anlamlı bir fark gözlenmektedir. Uygulanan eğitim programı sonrasında öğrencilerin konu ile ilgili bilgi düzeylerinde belirgin bir artış yaşanmıştır.

Çizelge.8 Kontrol Grubunun Bilişsel Hedeflerin Bilgi Basamağındaki Davranışları
Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanlarının Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Bilön K	20	37,8	6,53412	-1,06	0,303
Bilson K	20	40,1	9,84565		

$p > 0.05$

Kontrol grubunun, bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik sorulardan almış oldukları puanlarda anlamlı bir fark görülmemektedir. Bu gruptaki öğrencilerin bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorulardan almış oldukları cevaplarda ön test ve son test bağlamında büyük farklılık yaşanmamıştır. Bu da bize kontrol grubunda bulunan öğrencilerin uygulanan eğitim programı sonrasında bilgiyi kavrama anlamında çok da büyük bir değişim yaşamadıklarını göstermektedir.

Çizelge.9 Deney ve Kontrol Gruplarının Bilişsel Hedeflerin Uygulama Basamağındaki Davranışları Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanlarının Son Testte Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Görson D	20	40,35	7,76141	0,155	0,879
Görson K	20	40	8,68756		

$p > 0.05$

Deney ve kontrol gruplarının bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanmış olan son test sorularından, almış oldukları puanların mukayesesi açısından, anlamlı bir fark görülmemiştir. Her iki grup öğrencileri de bir birlerine çok yakın sonuçlar almışlardır. Görsellik ile ilgili olarak yapılacak olan değerlendirmede, öğrencilerde sunu ve gezi gözlem yönteminin yakın sonuçlar verdiğini söylemek mümkündür.

Çizelge.10 Deney ve Kontrol Gruplarının Bilişsel Hedeflerin Bilgi Basamağındaki Davranışları Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanlarının Son Testlerde Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Bilson D	20	38,9	9,82424	-0,338	0,739
Bilson K	20	40,1	9,84565		

$p > 0.05$

Deney ve kontrol gruplarının bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik sorulardan almış oldukları puanlarda anlamlı bir fark görülmemiştir. Grupların bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanan sorulara son testte vermiş oldukları cevaplar açısından bir benzerlik söz konusudur. Halbuki bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki sorulara ön testte verilen cevaplara baktığımızda aralarında kontrol grubu lehine bir fark mevcuttu. Bu sonuca göre uygulanan öğretim programı sonrasında deney grubunun kontrol grubuna göre daha başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Çizelge.11 Deney ve Kontrol Gruplarının Bilişsel Hedeflerin Uygulama Basamağındaki Davranışları Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanların Ön Test Açısından Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Görön D	20	22,7	9,58672	-0,794	-0,437
Görön K	20	25,65	12,80327		

$p > 0.05$

Deney ve kontrol gruplarının bilişsel hedeflerin uygulama basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanmış olan sorulardan almış oldukları puanlarda anlamlı bir fark görülmemiştir. Her iki grupta bulunan öğrencilerin sahip oldukları puanlar birbirlerine yakındır.

Çizelge.12 Deney ve Kontrol Gruplarının Bilişsel Hedeflerin Bilgi Basamağındaki Davranışları Yoklamaya Yönelik Sorulardan Almış Oldukları Puanların Ön Testlerde Karşılaştırılması

GRUPLAR	n	X	S	t	p
Bilön D	20	28,95	9,79514	-3,291	0,004
Bilön K	20	37,8	6,53412		

$P < 0.05$

Deney ve kontrol gruplarının bilişsel hedeflerin bilgi basamağındaki davranışları yoklamaya yönelik hazırlanmış olan sorulardan almış oldukları puanlarda kontrol grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Yani öğretim programı uygulanmadan önce kontrol grubunda bulunan öğrenciler konu hakkında daha fazla bilgiye sahiplerdir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretim programı içerisinde zamana uygun ne kadar hedef belirlenirse belirlensin bu hedefleri hayata geçiremedikten sonra çokta bir anlam taşımamaktadır. Her şeyden önce belirlenen hedeflerin sağlıklı bir şekilde hayata geçirilmesi gerekmektedir. Belirlenen

bu hedefleri etkin kılabilmek için de her dönem kendi şartlarına uygun farklı yöntemler ortaya koymuştur. Ancak ortaya konulan bu yöntemler içerisinde öğrenme yaşantılarına en uygun olanı tespit etmek eğitimcinin görevleri dahilindedir. Ortaya konulan bu yöntemlerle yapılan uygulamalar göstermiştir ki öğrenciler yalnızca işittikleri şeyleri kolayca unutmaktadırlar. Halbuki öğrencilerin bizzat katıldıkları eğitim etkinlikleri onların işlenen konuyu daha iyi anladıkları ve kolay kolay unutmadıklarını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin sınıf içerisinde pasif bir şekilde bulunması eğitim açısından olumsuz olmasının yanında öğrencilerin istediği bir durum da değildir. Anlatım gibi tek yönlü ve öğretmenin aktifliğine dayanan yöntemlerin tek düze tavrının karşın; öğrenciyi etkin kılan, yaratıcılığa sevk eden, problem çözmeye yönlendiren öğrenci merkezli yaklaşımlar eğitimsel süreç içerisinde daha iyi sonuçlar alınmasına vesile olmaktadır. Eğer yaşam boyu öğrenen, kazanımlarını ve becerilerini hayata geçiren bireyler yetiştirme, eğitim sistemlerinin en temel amaçları arasında yer alıyorsa bu amacın gerçekleştirilmesi için de öğretimde kullanılan yöntem ve tekniklerin çok iyi tespit edilmesi gerekmektedir. Günümüz öğretim süreçlerinde, öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, bilgiyi edinme yollarını kavramalarını, sorun çözmelerini, edindikleri bilgi ve becerileri bir şekilde geçmiş bilgi birikimleriyle kaynaştırarak yapılandırmalarını ve bu bilgileri yaşama geçirmelerini sağlayacak yöntem ve tekniklerin kullanılmasında fayda vardır. Bu kapsamda yapılan araştırmalar göstermiştir ki, kullanılan yöntemlerin öğrencinin bilgiyi hatırlama tutma oranını büyük oranda etkilediği görülmektedir. Nitekim hatırlama tutmada anlatımın yüzde on seviyesinde bir katkısı var iken yaparak öğrenmenin yüzde yetmiş beş oranında bir katkıya sahip olduğunu görmekteyiz. Bu sonuca göre öğrencinin aktif olarak öğrenime katılması bilgi kalıcılığını artırmaktadır. Öğrencilerin düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirici nitelikte uygun yöntem ve ortam hazırlandığında, öğrenciler bilgiyi ezberleyerek değil, içselleştirerek kalıcı bir hale getirirler.

Sanat tarihi dersinde bir konu öğrencilere verilirken bilginin kalıcılığı açısından hangi tür yöntemlerin daha yararlı olduğunu tespit etmeye yönelik yapılan bu çalışma sonrasında, öğrencilerin gezi-gözlem yöntemi kapsamında eseri bire bir yerinde

incelemelerinin, öğrenim sürecine büyük katkılar sağladığı elde edilen bulgularla tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin nesneyi bire bir görerek, onun hakkında bilgi sahibi olması, bilginin kalıcılığı açısından çok büyük yararlar sağlamaktadır. Özellikle sanat tarihinde öğrencilerin herhangi bir döneme ait eseri incelemesi, değerlendirmesi ve yorumlaması zaten böyle bire bir ilişkiyi zorunlu kılmaktadır. Yapılan bu çalışma bize şunu göstermiştir ki gezi gözlem yöntemi bilginin kalıcılığı açısından oldukça yararlı bir yöntem olarak, öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Yapılan bu araştırma ile öğrencilere uygulanan ön test sorularına verilen cevaplara baktığımızda Kontrol grubu (Sunu Yönteminin Uygulandığı Grup) öğrencileri lehinde anlamlı bir fark olduğunu görmek mümkündür. Diğer bir ifadeyle uygulama öncesinde kontrol grubu öğrencileri deney grubu öğrencilerine göre konu hakkında daha fazla bilgiye sahiplerdir ve aralarında anlamlı bir fark vardır. Her iki gruba uygulanan son testlere baktığımızda her iki grubun sorulara verdikleri doğru cevaplar açısından anlamlı bir fark görülmemiştir. Deney grubunun ön test ve son test sorularına vermiş oldukları cevaplara baktığımızda anlamlı bir fark görülmektedir. Aynı duruma kontrol grubu açısından baktığımızda ön test ve son test sorularından alınan puanlar açısından anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Her iki grubun son test sorularına vermiş oldukları cevaplarda ve almış oldukları puanlarda anlamlı bir farkın görülmediği tespit edilmiştir. Ancak her iki gruba uygulanan ön testlerden alınmış olan doğru cevap ve puanlarda anlamlı bir fark görüldüğünden dolayı son testteki anlamsızlık aslında deney grubu lehinde bir anlamlılığı da beraberinde getirmektedir. Bu anlamlılığı bize veren ise deney grubuna uygulanan, gezi-gözlem yönteminin kullanıldığı, öğretim programıdır. Öğrenciler bir eseri bire bir yerinde incelediklerinde, aktif katılımlarından dolayı, daha fazla kalıcılığı olan bilgiye ulaşmaktadırlar. Gerek kültür varlığı-tarihi eser statüsündeki bir eseri gerekse tıpkıbasımları inceleyerek çeşitli sanat eserleri ile ilgili kabul edilebilir doğru düşünceler edinebilir, ancak bu edinimde gerçek sanat eserinin yerini hiçbir şey tutamaz (Buyurgan ve Mercin, 2005). Bütün bunların sonucunda bilginin kalıcılığı açısından gezi-gözlem yöntemi eğitimsel süreç içerisinde sıklıkla uygulanması gereken bir yöntem olarak değerlendirilebilir.

Bütün alanlarda olduğu gibi sanat tarihi öğretiminde de öğrencilerin aktif, araştıran, sorgulayan, verilenle yetinmeyip farklılıklar arayan, yaratıcı, eleştirel yapıya sahip, sentez yapabilen, bilgiyi yapılandıran bireyler olarak yetişmeleri öğretimsel sürece büyük katkılar sağlayacaktır. Sanat tarihi dersinin bire bir eser üzerinde ve görselliğin hakim olduğu bir atmosferde işlenmesinin daha yararlı olduğu görülmektedir. O halde gerek okul idarecileri gerekse ders öğretmenleri tarafından gezi-gözlem yönteminin öğretim içerisindeki bu katkısı bilinip o doğrultuda derslerin işlenmesine gayret edilmelidir. Aynı zamanda sanat tarihi derslerinde, özellikle müze ziyaretlerinin artırılmasıyla, daha yararlı bir öğrenme süreci yaşanacaktır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (2007). *Aktif Öğrenme*. 9. Baskı, İzmir: Biliş Gelişim Coşkusu.
- Alakuş, A. O. (2005). Çok Alanlı Sanat Eğitimi, *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, 1. Basım. Ankara: Varan Matbaacılık.
- Artut, K. (2001). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. 1. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. 1. Basım, Özsoy, V. (Ed.). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Cin, M. (2005). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerde Kullanılabilecek Strateji, Yöntem ve Teknikler. *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. 1. Baskı, Tanrıoğen, Abdurrahman (Ed.). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Erdem, E. (2007). Probleme Dayalı Öğrenme. *Eğitimde Yeni Yönelimler*. 2. Baskı, Demirel, Ö. (Ed.). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Ergün, M. ve Özdaş, A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul.
- Gökay, M. (2005). İlköğretim Resim-İş Eğitiminde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Uygulanması, *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, 1. Basım. (Ed. V. Özsoy) Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.

- Kırıçoğlu, O., Stokrocki, M. (1996). *Ortaöğretim Sanat Öğretimi*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası.
- Küçükahmet, L. (1997). *Eğitim Programları ve Eğitim-Öğretim İlke ve Yöntemleri*. 8. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Mülayim, S. (1994). *Sanata Giriş*. 2.Baskı, İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, .
- Ocak, G. (2007). Yöntem ve Teknikler. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. 1. Baskı, Ocak, G. (Ed.). Ankara: Pegema Yayıncılık
- Özsoy , V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Öztürk, M. (2007). *Öğretimi Planlama-Uygulama ve Değerlendirme*. 2.Baskı, Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Türkdoğan , G. (1984). *Sanat Eğitimi Yöntemleri*.2.Baskı, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Yolcu, E. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*.1.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım.

EK-1

ÖĞRETİM PROGRAMI KAPSAMINDA ÖĞRENCİLERE UYGULANAN ÖN TEST VE SON TEST SORULARI

1. Malatya’da Anadolu Selçuklulara ait olup ayakta kalan en önemli yapı hangisidir?
 - a- Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı
 - b- Kanlı Kümbet
 - c- Eski Malatya Ulu Cami
 - d- Şahabiyye-i Kübra Medresesi
2. Aşağıdakilerden hangisi Malatya civarında hüküm sürmüş bir devlet ya da topluluk değildir?
 - a- Anadolu Selçukluları
 - b- Geç Hititler
 - c- Dulkadiroğulları
 - d- Friğler
3. Eski Malatya Ulu Cami kaçınıcı yüzyılda inşa edilmiştir?
 - a- XI. Yüzyıl
 - b- XIII. Yüzyıl
 - c- XIV. Yüzyıl
 - d- XV. Yüzyıl

4. Malatya Ulu Cami ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
 - a- Yapıya merdivenle inilen(yer seviyesinin altında) mukarnaslı güneydoğu cephe kapısından girilmektedir.
 - b- Yapıya kuzey cephesinde yer alan zemin seviyesindeki kapıdan girilir.
 - c- Yapıya mihrap yönünde ve kuzey cephede yer alan iki kapıdan girilir.
 - d- Yapıya kuzey ve güneydoğu cephelerinde yer alan, merdivenlerle çıkılan iki kapıdan girilir.
5. Eski Malatya Ulu Cami hangi hükümdar döneminde yaptırılmıştır?
 - a- II.Kılıçarslan
 - b- I.Alaeddin Keykubad
 - c- Tuğrul Bey
 - d- Noyan
6. Eski Malatya Ulu Cami en çok hangi yönüyle önemli bir yapıdır?
 - a- Büyük Selçukluların İran'da kullandıkları açık avlulu cami plan tipine sahip Anadolu'daki ender yapılardan birisi olması ile
 - b- Örtü sisteminde kubbe, tonoz ve tonozların iç kasnaklarında kullanılan alçı (stüko) süslemeleri ile
 - c- Taş ve tuğla gibi malzemelerin yanı sıra ahşabın da çok yoğun kullanılması ile
 - d- Anadolu'daki akustiği en iyi olan yapı olma özelliği ile
7. Eski Malatya Ulu Camisinde hangi malzemeler ağırlıklı olarak kullanılmıştır?
 - a- Taş-Tuğla
 - b- Ahşap-Tuğla
 - c- Beton-Ahşap
 - d- Beton-Kiremit
8. Eski Malatya Ulu Camisinin en önemli plan özelliklerinden birisi aşağıdakilerden hangisidir?
 - a- Merkezi kubbe, kapalı avlu, kare planlı
 - b- Mihrap önü kubbeli, açık avlulu, dikdörtgen planlı
 - c- Merkezi kubbeli, revaklı ve şadırvanlı dış avlulu, son cemaat mahalli
 - d- Merkezi kubbeli, açık avlulu, kışlık sakonu mevcut planlı
9. Eski Malatya Ulu Cami hangi plan tipine sahiptir?
 - a- Kare Planlı açık avlulu
 - b- Dikdörtgen planlı açık avlulu
 - c- Dikdörtgen planlı kapalı avlulu
 - d- Dairesel planlı açık avlulu

10. Malatya şehri hangi tarihte Eski Malatya'dan (Battalgazi) şu anki yerine taşınmıştır?
a- 1800
b- 1923
c- 1838
d- 1900
11. Aşağıdakilerden hangisi Malatya Ulu Cami için söylenebilir?
a- Kuzeybatı köşesinde tuğladan örülü tek minareye sahiptir.
b- Kuzeydoğu köşesinde taştan bir minareye sahiptir.
c- Kuzeydoğu ve kuzeybatı cephelerinde tuğladan örülü iki minareye sahiptir.
d- Yapıda minare bulunmamaktadır.
12. Eski Malatya Ulu Cami kimler tarafından yaptırılmıştır?
a- Memlûklüler
b- İlhanlılar (Moğollar)
c- Anadolu Selçukluları
d- Büyük Selçuklular
13. Eski Malatya Ulu Cami cami plan tipleri açısından hangi plan tipine sahiptir?
a- Kufe Planlı Cami Tipi
b- Merkezi Planlı Cami Tipi
c- Açık Avlulu Cami Tipi
d- Çok Kubbeli Cami Tipi

